

Průřezové téma: **Společnost pro všechny**

Očekávaný výsledek učení: PTS-000-000-ZV5-004

Navrhuje, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.

Popis úrovně NA CESTĚ

- Uvede příklady obtížných životních situací, v nichž se někteří lidé ocitají.
- Zvažuje, zda by se dalo konkrétním tíživým situacím některých lidí předejít.
- Seznamuje se s existujícími možnostmi podpory či pomoci lidem v tíživé situaci.

100 dětí

Autorka materiálu: Petra Skalická

Anotace

Ilustrace přispívá k naplňování průřezového tématu Společnost pro všechny. Zaměřuje se na porozumění obtížným životním podmínkám dětí po celém světě. Žáci se seznámí s konkrétními příklady z knihy *100 dětí: Jak se nám žije ve světě*, zaměřenými např. na bydlení, přístup k pitné vodě, ke vzdělání či zdravotní péči. Diskutují o situacích, kdy někomu něco chybí, a navrhuji způsoby, jak těmto problémům předejít. V závěru se zaměří na organizace, které pomáhají lidem v těžkých podmínkách. Ilustrace podporuje rozvoj klíčové kompetence k občanství a udržitelnosti, konkrétně složky *aktivní občanství a přesvědčení o vlastním vlivu (zmocňování) a odpovědné rozhodování a jednání*. Žáci formulují své názory na nespravedlnost či nedostatek ve světě, učí se je vyjadřovat a hledat konkrétní způsoby, jak by chtěli přispět ke změně. Zároveň rozvíjí i klíčovou kompetenci osobnostní a sociální, především *empatii a porozumění druhým*. Skrze práci s příběhy a životními situacemi dětí v různých částech světa se učí vnímat potřeby druhých, vcítit se do jejich situace a hledat vhodné reakce a formy pomoci.

Popis realizace

1. Ne každému se žije stejně dobře. Někteří lidé se mohou ocitnout v obtížné situaci, kdy jim něco důležitého schází, něco je trápí nebo nemají možnosti, které my máme. Může to být něco, co se stane náhle nebo co trvá. Vybavíš si, jaké situace by to mohly být?

***V jaké situaci se někdo může ocitnout, když mu něco důležitého schází nebo ho něco trápí?
A co může chybět člověku, který je v takové obtížné situaci? Jak se může cítit v takové situaci?***

2. Vezmi si knížku *100 dětí: Jak se nám žije ve světě*. Zalistuj si v ní a vyber si 3 konkrétní sdělení (statistiky nebo obrázky) z knihy, která ukazují životní podmínky dětí v různých částech světa. Může to být o bydlení, o přístupu k pitné vodě, o možnostech vzdělání či zdravotní péče.

Přečti si vybrané ukázky z knihy a zaznamenej si:

Co tě překvapilo? (např. Je těžké uvěřit, že někdo nemá doma elektřinu.)

Co bys chtěl změnit? (např. Chtěl bych, aby nikdo z dětí nemusel žít na ulici.)

Pobav se společně se spolužáky o vašich odpovědích.

3. Zamysli se nad tím, jak by se dalo některým obtížným situacím předejít, aby se do nich děti v budoucnu nedostávaly. Přemýšlej o svých vybraných ukázkách nebo zkus navrhnout odpověď pro některou z následujících otázek:

Co by se dalo dělat, aby děti měly vždy přístup k pitné vodě?

Co by mohlo pomoci, aby děti měly lepší přístup ke vzdělání?

Jak by se mohlo zajistit, že budou děti v bezpečí?

Jak zajistit, aby všechny děti měly místo na hraní a odpočinek?

Jak by se mohlo pomoci, aby děti měly přístup k technologiím a internetu pro vzdělávání?

Co by pomohlo rodinám, které nemají vlastní domov, aby měly bezpečné a zdravé místo k životu?

4. Možná už jsi někdy slyšel o nějaké organizaci, která pomáhá dětem nebo lidem v těžkých životních podmínkách, nebo o nějaké humanitární sbírce či jiném způsobu pomoci. Zkus se zamyslet a popovídej si se spolužáky, co už o možné pomoci víte. Můžeš si také informace vyhledat.

Pomohou ti k tomu tyto otázky:

Slyšel jsi o nějaké organizaci, která pomáhá lidem? Jak se ta organizace jmenuje?

Co tyto organizace dělají? Jak pomáhají dětem nebo lidem, kteří např. nemají pitnou vodu, žijí v chudobě nebo v jiné obtížné situaci?

Jaké sbírky nebo akce znáš, které pomáhají dětem nebo lidem v nouzi?

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK k občanství a udržitelnosti Aktivní občanství, participace a přesvědčení o vlastním vlivu (zmocňování) KOB-PCP-000-ZV5-001	Dává účelně najevo, co si přeje ve svém okolí změnit.	- vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro vytváření a vyjadřování vlastního odůvodněného názoru žáka na dění okolo něj, včetně kritického pohledu na to, co by si přál změnit, sám uplatňuji respektující přístup a vedu k němu důsledně žáky, nekritizuji žáka za názor - podněcuji žáky k sledování a hodnocení různých událostí v místě, regionu, zemi i světě - podněcuji žáky k vytváření a vyjádření ke kladení souvisejících otázek, k hledání a kritickému vyhodnocování informací a argumentaci, doplňujícími otevřenými otázkami je vedu k hlubšímu promýšlení názoru - navozuji situace umožňující porozumět potřebám, postojům a zájmům druhých – využívám vžívání se do rolí a postojů jiných (např. rolové hry)
KK k občanství a udržitelnosti Odpovědné rozhodování a jednání KOB-ODP-000-ZV5-001	Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.	- vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro vytváření a vyjadřování vlastního názoru žáků, sám uplatňuji respektující přístup a vedu k němu důsledně žáky, nekritizuji žáka za názor - podněcuji žáky ke kladení otázek a argumentaci, doplňujícími otevřenými otázkami je vedu k hlubšímu promýšlení a prohloubení argumentace - vytvářím prostor pro diskuse žáků o spravedlnosti, svobodě a odpovědnosti, o jejich konkrétních projevech v různých konkrétních situacích v jejich okolí, představuji jim a nechávám je navrhnout různé příklady z oblasti sociální, ekonomické a environmentální, facilituji diskusi žáků a využívám osvědčené diskusní techniky; v případě potřeby vyjádřím a odůvodním svůj pohled a názor, ale nemanipuluji

KK osobnostní a sociální Empatie a porozumění druhým KOS-EMP-000-ZV5-001	Všímá si potřeb druhých a reaguje na ně.	- podporují sdělování citů a pocitů ve třídě - při diskusích poukazují na možnost vidět danou situaci z různého pohledu - poskytují možnost volby, rozhodnutí - oceňují empatické chování - diskutují se žáky o předsudcích a stereotypech, o významu tolerance ve vztazích
--	---	---

Metodický komentář pro učitele

Doporučuje se úvodní otázkou žáky směřovat k přemýšlení o konkrétních, blízkých situacích, jako např. nemít dostatek jídla, nemít kde bydlet, být nemocný a nemít léky, žít ve válce nebo být sám. Je však důležité přistupovat citlivě ke skupině žáků a zvážit, jak zajistit bezpečné prostředí pro všechny, zejména pokud se ve třídě vyskytuje žák, který sám čelí obtížným životním podmínkám.

Při práci s ukázkami z knihy *100 dětí: Jak se nám žije ve světě* může učitel sám vybrat, na která témata se zaměří. Doporučuje se volit ukázky, které jsou pro žáky přístupné a relevantní a které podporují diskusi o konkrétních životních podmínkách dětí v různých částech světa. Vybrané téma je možné také doplnit vhodným filmem z portálu www.jsns.cz, který pomůže žákům lépe pochopit danou problematiku.

Kniha *100 dětí: Jak se nám žije ve světě* byla zvolena jako vhodný podklad pro realizaci průřezového tématu *Společnost pro všechny*, protože přístupnou formou představuje pestré a mnohdy nerovné životní podmínky dětí ve světě. Umožňuje žákům srovnávat, klást otázky, hledat, co máme společného, a zároveň chápat rozmanitost. Díky ilustracím a konkrétním údajům o životě jednotlivých dětí podporuje empatii, porozumění a kritické uvažování o spravedlnosti a rovných příležitostech.

Ilustrace se vztahuje také k základní gramotnosti čtenářské a pisatelské a rozvíjí porozumění četbě. Tyto dovednosti ale nejsou v centru ilustrace, není na ně zacílena záměrná pozornost, proto také nejsou předmětem ověřování.

Popis ověřování

Učitel sleduje konkrétní projevy žáků, zejména jejich účast v diskusi, odpovědi na otázky a zaznamenané reakce na vybrané ukázky z knihy. Z těchto výstupů usuzuje, jak žáci uvažují o obtížných životních podmínkách, zda formulují vlastní názor a navrhuji možnosti pomoci. Všímá si také toho, jak žáci reagují na spolužáky a jak rozvíjejí své postoje v souvislosti s tématem.

V oblasti klíčových kompetencí učitel sleduje, zda žáci identifikují příklady nerovnosti či nespravedlnosti, navrhuji, čím by mohly být odstraněny či sníženy, sdílejí své návrhy v bezpečném prostředí a hledají cesty, jak se zapojit do zlepšení situace druhých. Takové projevy odpovídají rozvoji kompetence k občanství a udržitelnosti, konkrétně složek aktivního občanství a přesvědčení o vlastním vlivu a odpovědného rozhodování a jednání. Zároveň se zaměřuje na projevy empatie – zda žáci reagují na situace druhých s porozuměním a navrhuji ohleduplné formy pomoci, čímž se rozvíjí osobnostní a sociální kompetence.

Zdroje

Drösser, C., & Coenenberg, N. (2023). *100 dětí: Jak se nám žije ve světě* (V. Somogyi, Trans.). Portál. (Původní dílo vydáno 2021.)